

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์อนันต์ เกตุวงศ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕๗/๒๕๕๓

วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

เรื่อง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นายเนวิน ชิดชอบ) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า
มติของพรรคเอกภาพมีลักษณะตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๗ วรรคสาม

นายเนวิน ชิดชอบ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดบุรีรัมย์ ได้ยื่นเรื่องขออุทธรณ์ต่อศาล
รัฐธรรมนูญคัดค้านว่า มติของพรรคเอกภาพมีลักษณะตามมาตรา ๕๗ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญ ลงวันที่
๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๓ สรุปความได้ว่า ตามมติพรรคเอกภาพในคราวประชุมเมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๓
ให้นายเนวิน ชิดชอบ (ผู้ร้อง) พ้นจากสมาชิกภาพการเป็นสมาชิกของพรรคเอกภาพ เนื่องจากไม่ปฏิบัติ
ตามมติพรรคในการแถลงข่าวต่อสื่อมวลชนเมื่อวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๓ โดยผู้ร้องไม่มีโอกาสชี้แจง
ต่อที่ประชุม เนื่องจากไม่ได้รับเชิญให้เข้าประชุมเพื่อชี้แจงต่อคณะกรรมการบริหารพรรค ผู้ร้องเห็นว่า
มติของพรรคดังกล่าวขัดต่อข้อบังคับของพรรคเอกภาพ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และเป็นมติ
ที่มิชอบเพราะขัดต่อสถานะและการปฏิบัติหน้าที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือขัดหรือแย้งกับหลักการ
พื้นฐานแห่งการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามมาตรา ๕๗
ของรัฐธรรมนูญ จึงไม่มีผลทำให้ผู้ร้องขาดจากสมาชิกภาพของการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตาม
มาตรา ๑๑๘ (๘) ของรัฐธรรมนูญแต่อย่างใด โดยมีเหตุผลว่า การประชุมของพรรคเอกภาพเมื่อวันที่
๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๓ มิได้ดำเนินการครบถ้วนตามข้อบังคับของพรรค เพราะไม่มีการกล่าวหา
ไม่มีการสอบสวน ไม่มีการพิจารณาต่อหน้าผู้ร้องซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นการปฏิบัติ
ที่ไม่สอดคล้องกับข้อบังคับของพรรค ข้อ ๑๕ และข้อ ๒๐ และในการประชุมมีกรรมการบริหารพรรค
เข้าประชุม ๑๖ คน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๓ คน รวม ๑๙ คน จากจำนวนรวมทั้งหมด ๒๖ คน
จึงไม่ครบ ๓ ใน ๔ ของการประชุม และมีได้เป็นการประชุมลับตามข้อบังคับของพรรค ทั้งเป็นการขัด
ต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๒ จึงไม่มีผล
ที่จะทำให้ผู้ร้องขาดจากการเป็นสมาชิกของพรรค และไม่ขาดจากการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๘ (๘)

ผู้ร้องจึงยื่นคำร้องอุทธรณ์ต่อศาลรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา ๑๑๘ (๘) เพื่อขอให้วินิจฉัยว่ามติของพรรคเอกภาพที่ทำให้ผู้ร้องพ้นจากสมาชิกของพรรคเอกภาพเป็นมติที่ดำเนินการโดยขัดต่อข้อบังคับของพรรคเอกภาพ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ต่อมาผู้ร้องได้ยื่นหนังสือขอชี้แจงเพิ่มเติมลงวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๓ พร้อมกับแนบใบลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคเอกภาพ ลงวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๕๓ โดยให้มีผลตั้งแต่วันที่ครบวาระของสภาผู้แทนราษฎรหรือวันที่มีพระราชกฤษฎีกาประกาศยุบสภาผู้แทนราษฎร และให้เหตุผลว่าผู้ร้องมีความตั้งใจจะลงสมัครรับเลือกตั้งในนามพรรคชาติไทย แต่เมื่อในขณะนั้นผู้ร้องยังเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสังกัดพรรคเอกภาพ ผู้ร้องจึงยังมิได้สมัครเป็นสมาชิกพรรคชาติไทย และจะยังคงปฏิบัติหน้าที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสังกัดพรรคเอกภาพต่อไปจนกว่าจะสิ้นสุดวาระของสภาผู้แทนราษฎรชุดปัจจุบัน แต่เพื่อแสดงจุดยืนในทางการเมืองโดยเปิดเผย ผู้ร้องจึงได้มีหนังสือขอลาออกต่อหัวหน้าพรรคเอกภาพดังกล่าว พรรคเอกภาพจึงมีการประชุมเมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๓ ลงมติให้ผู้ร้องดำเนินการ ๓ ประการคือ

- ๑) กล่าวคำขอโทษต่อสมาชิกพรรคและคณะกรรมการบริหารพรรคเอกภาพ
- ๒) กล่าวคำขอโทษต่อบุคคลหรือคณะบุคคลจากการปราศรัยร่วมกับพรรคชาติไทย ณ จังหวัดร้อยเอ็ด ที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายได้ (ให้แถลงข่าวคำขอโทษตามข้อ ๑ และข้อ ๒ ต่อสื่อมวลชนที่รัฐสภา ในวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๕๓ เวลา ๑๕.๐๐ น.)
- ๓) ยุติบทบาทในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองร่วมกับพรรคการเมืองอื่นๆ โดยไม่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารพรรคเอกภาพ

ในการมีมติของที่ประชุมพรรคเอกภาพดังกล่าว เป็นการลงมติที่มีได้เป็นไปตามข้อบังคับของพรรคเอกภาพ เพราะยังมิได้มีการกล่าวหาว่าผู้ร้องทำความผิดวินัยและจรรยาบรรณของสมาชิกพรรคข้อ ๑๗ หรือข้อ ๑๘ ข้อใดข้อหนึ่งหรือไม่ ทั้งไม่มีการส่งข้อกล่าวหาให้ผู้ร้องชี้แจงข้อเท็จจริง ไม่มีการตั้งคณะกรรมการสอบสวนตามข้อ ๑๕ และมีใช่เป็นการลงมติเพื่อการลงโทษตามข้อ ๒๐ หลังจากนั้นจึงได้มีการประชุมเมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๓ มีการแถลงข่าวว่า พรรคได้มีมติให้ผู้ร้องพ้นจากสมาชิกพรรคเอกภาพแล้ว แต่ผู้ร้องเห็นว่า การดำเนินการของพรรคไม่ชอบด้วยข้อบังคับพรรคเอกภาพ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ อีกทั้งขัดต่อสถานะและการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญ และยังขัดหรือแย้งกับหลักการพื้นฐานแห่งการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ผู้ร้องจึงยื่นคำร้องอุทธรณ์ต่อศาลรัฐธรรมนูญ

ตามมาตรา ๑๑๘ (๘) เพื่อวินิจฉัยว่า มติของพรรคเอกภาพมีลักษณะตามมาตรา ๕๗ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญหรือไม่

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วรับคำร้องไว้เพื่อวินิจฉัยต่อไป และพิเคราะห์แล้วเห็นว่า กรณีเกิดขึ้น นับแต่ผู้ร้องได้ยื่นใบลาออกจากการเป็นสมาชิกของพรรคเอกภาพตามหนังสือลงวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๕๓ โดยขอให้การลาออกมีผลตั้งแต่วันที่ครบวาระของสภาผู้แทนราษฎรหรือวันที่มีพระราชกฤษฎีกา ประกาศยุบสภาผู้แทนราษฎร หลังจากนั้นต่อมาพรรคเอกภาพได้มีการประชุมหลายครั้ง และมีมติให้ผู้ร้อง พ้นจากสมาชิกภาพของพรรคเมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๓ นำไปสู่การยื่นคำร้องอุทธรณ์ของผู้ร้อง ต่อศาลรัฐธรรมนูญ และคำชี้แจงของพรรคเอกภาพสรุปได้ว่า มติพรรคดังกล่าวยังมิได้มีความครบถ้วน สมบูรณ์อย่างเป็นทางการแต่ประการใด เพราะยังมิได้ส่งรายงานหรือเอกสารที่เกี่ยวกับการมีมติดังกล่าว ไปยังประธานรัฐสภาและนายทะเบียนพรรคการเมืองตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ทั้งนี้ เพราะพรรคเอกภาพทราบดีว่า มติดังกล่าว เป็นเพียงจุดเริ่มต้นเท่านั้น ต่อมาเมื่อวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ ได้มีพระราชกฤษฎีกาประกาศยุบ สภาผู้แทนราษฎรอันมีผลให้สมาชิกภาพสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ร้องสิ้นสุดลง จึงเป็นไปตามเงื่อนไขในใบลาออกของผู้ร้องที่ยื่นไว้ต่อพรรคเอกภาพ

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยยกคำร้อง

ศาสตราจารย์อนันต์ เกตุวงศ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ